

Vapun tietotesti: Mitä yhteyttä on Oulun silloilla ja Suezin kanaalilla?

— Oululaista suuruudenhulluutta, saattaa tähän sanoa joku tosiikko, joita, herraparakkoon, seka syntyy että tulee. Mutta yhteyttäpä vain on: molemmat ovat valmistuneet anno Domini 1869. "Mutta mitä yhteyttä Suezin kanavan ja Oulun siltojen valmistumisella 1869 oli Oulun kansakoulujen aloittamiseen 1874", kysyi—ainakin melkein näin — Pertti Huttunen, historian "lisenssi" ja Oulun kansakouluhistorian kirjoittaja, kysyi Pohjankartanon suuressa ja kauniissa 100-vuotisjuhlassa äskeisenä lauantaina. Kysyi, mutta ei jäänyt vastausta odottamaan, vaan totesi, muistelen, että tuskinpa vain mitään suoranaista, mutta välillistä kylläkin. Jotenkin, ehkä tähän tapaan, että aika oli kypsä näiden kahden suuren projektin toteutua toinen selityksittä suureksi tajuttavissa, toinen omalla leveysasteellaan suuri. Kehitys oli kehittynyt, oli tultu teollisen vallankumouksen aikaan. Ja mehän tiedämme, nykyaikana ainakin, että kun tekniikka saa vallan, niin aika loppuu. Kun aika loppuu, ei ole aikaa odottaa. Ei ollut aikaa kiertää Hyvän toivon niemen ympäri etelässä eikä aikaa istua "roddartamien" melomissa ruuhissa Ankkurikarista "rännärinrantaan", vaan piti päästä yli "maitse", piti olla sillat Qulujoen yli. Riitti niitä losseja silti vielä, ennen kuin oltiin rajalla.

Teollisen vallankumouksen myötä tuli sitten myös sadan vuoden takainen suuri kouluuudistus, kansan lasten koulu kunnan kustannuksella, vaikkei tullutkaan vielä koulupakko. Näin nämäkin asiat kytkeytyivät toisiinsa, mutta vapusta vielä.

"Ennenkuin lopullisesti koulusta erosimme, saimme vielä kerran edustaa sitä niissä suurissa juhlissa, joilla Oulun kuuluisat sillat avattiin liikenteelle." Näin puoli vuosisataa myöhemmin Antti Helander mai-

niossa kirjassaan Koulumiehen muistoja ja kokemuksia. Tässä vaiheessa Helander oli sekä entinen koululainen että entinen opettaja Oulun Pokkitörmän keltaisesta kivikoulusta. Hän jatkaa: "Olimme järjestäytyneet kulkueeksi, jota johti rehtori (kirjoittajan setä Viktor Lars Helander) opettajineen ja jonka etunenässä yksi meidän luokkamme pisimmistä pojista kantoi sinivalkoista lippua, minkä Oulun naiset olivat tilaisuutta varten lahjoittaneet." — Tiesimmekö me 1974 tämän? Ja vielä: "Kun saavuimme ensimmäiselle sillalle, ratsasti kuvernööri G. von Alfthan kulkuetta vastaan, tervehti sitä ja lausui rehtorille mielihyvänsä nuorison sotilaallisesta järjestyksestä."

Näin 105 vuotta sitten. Kuvernööri ratsasti.. Voin kuvitella henkeni silmin tuon keväisen päivän. Aurinko paistoi ja Merikoski mörisi valmistautuen katkomaan kahleitaan. Lokit kirkuivat, varikset raakkuivat ja jokainen oululainen, joka kynelle kykeni, oli lähtenyt pököstämään ihmettelemään maailman muuttumista. Ja kuvernööri ratsasti! Tuosta tuli mieleen, eikö kuvernööri voisi ratsastaa tänäkin aikana. Tehtäisiin perinne, että kuvernööri ratsastaa aina vappuna. Nykyinen kuvernööri Erkki Haukipuro siihen vain pystyisi, kuten sen puolesta Oulun maaherrat kuvernöörikauden jälkeen olisivat kaikkikin pystyneet, maamiehiä kun ovat olleet. Kuvernööri voisi käydä mutkin Tuiran puolella ja palata sitten avaamaan Tähtitornin kahvila kesäkäyttöönsä. Sen portaille marssisi, päässään kellertävä ylioppilaslakki, lyseonrehtori Matti Rossi Pokkitörmältä sen kevään ylioppilaskokelaittensa kärjessä, tekisi puolisotilaallisen ilmoituksen läänin isälle ja siirtyisi sitten tämän kanssa tornin ylätasanteelle kilistelemään kotisimaa, jota Veljesliiton vaimot olisivat pyrkäneet varta vasten eli "enkemisti". Kippis!